Рік II. ч. 9... (...) ...етвер, 1. травня 1941. Ціна 30 сот.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Щоденник, виходить кожного дня, крім неділь і свят

АДМІНІСТРАЦІЯ: Краків, Райхсштрассе 34. Тел. 230-38
РЕДАКЦІЯ: Краків, Ожешкової 7. — Тел. 104-81

„Krakauer Nachrichten" — Tageszeitung.
Administration: Reichsstrasse 34.
Schriftleitung: Orzeszkowagasse 7.

ПЕРЕДПЛАТА в краю і за кордоном: місячно . . . . . 6 зол.
Курс 1 нім. марки = 2 зол., 5 чеських корон = 1 зол., 5 слов. кор. = 1 зол.

1 травня — День Національної Праці

Від 1. V. 1933 р. рік-річно вся Німеччина святкує 1-ий день травня, як день націонал. праці. 1-ий травня став у новій націонал-соціялістичній Німеччині святом всенаціональної єдности німців усіх станів, кляс, професій, провінцій і племен. Як свято національної єдности 1-ий травня став чимось зовсім протилежним до того святкування 1-го травня, що до 1933 р. відбувалося також і в Німеччині під знаком національного розеднання, клясової боротьби й міжнародньої солідарности робітництва різних націй. Святу 1-го травня, якому цілком новий зміст надав націонал-соціялізм, стало пророчистим доказом тієї правди, що робітниче питання справді успішно і з користю для робітництва можна розвязати тільки на національному ґрунті, тільки там, де, з огляду на всенаціональну єдність і солідарність, кожний член, так і кожна верства народу, має таку саму вартість для цілости національного організму. Всім міжнародним робітничим рухам, що їх опанували марксисти різної масти, ходило не про те, щоби розвязати робітниче питання і вдоволити життєві робітничі домагання, але про те, щоби постійно збільшувати фермент серед робітництва і таким чином вести клясову боротьбу у світовому маштабі. Натомість націонал-соціялістична Німеччина змагала до національного обеднання і тому одною з його найважніших передумов уважала заспокоєння життєвих потреб робітництва. Тому, хоч уже Німеччина перед світової війни дуже високо стояла під оглядом соціяльного законодавства й випередила в тій ділянці Францію, що вважала себе носієм усякого суспільного поступу, проте щойно націонал - соціялістичний уряд здійснив усі домагання німецького робітництва й покликав його до діяльної участі в правлінні державою. Тому то вже в перших роках націонал-соціялістичної Німеччини, чужинці, що її тоді відвідували, писали про Фірера, як про „некоронованого володаря німецьких робітників". Ліквідація безробіття, що в 1933 р. досягло 7 міліонів, цілком без ніякого заняття і 6 і пів міліона таких, що тільки кілька днів у тижні працювали, будова величавих автострад і нечуваний розвиток моторизації та великий розгін будівельного руху — це все поодинокі успіхи націонал-соціялістичного уряду в робітничій справі. Німецький Робітничий Фронт, що обеднує всі професійні союзи Німеччини й такі організації культурної опіки й суспільної допомоги для робітництва, як „Сила в радості", Зимова Допомога, Фонд Допомоги Жертвам Національної Праці — це все вияви тих творчих перемін, які перевів після приходу до влади націонал-соціялістичний рух. Під оглядом уміння творити нові суспільні цінності й гармонізувати їх з корисним ще надбанням минулого, націонал-соціялістична Німеччина заслуговує на якнайпильнішу увагу. Тут справді варто її наслідувати!

——o——

Подвиги німецького летунства

БЕРЛІН, 30. IV. — **Головне Командування Німецьких Збройних Сил** подає:

У Греції німецькі війська, що очищують **Пельопонез**, зайняли **Тріполіс** і перейшли далі на південь. Італійські війська зайняли острів **Корфу** й пристань **Превесу** в Епірі. Летунство затопило вчора на грецьких водах **5** торговельних кораблів загальної містоти **18.000 тон** і ушкодило деяке число менших кораблів.

Німецькі боєві та спадні літаки бомбардували знов успішно минулої ночі пристань **Ля Валетту** на острові **Мальті**. Бомбою найважчого калібру поцілено в середину чердаку кружляк кляси „Савтгемптон". В одному магазині погінних матеріялів і на одному торговельному кораблі спричинено пожежі, крім того обкидано влучно бомбами державні корабельні варстати й портові обекти. Інша німецька ескадра боєвих літаків заатакувала летовище Венеція.

В **Північній Африці**, внаслідок удару частин німецького африканського корпусу глибоко у ворожих становищах, завдано англійським військам в околиці **Солюму** нові важкі втрати.

Підчас боротьби проти **Англії**, вночі на на 29. ц. м. сильні частини боєвих літаків заатакували при прозорому повітрі воєнну пристань **Плімавт**. Спричинено численні пожежі на великих просторах та значні матеріяльні втрати. Крім того успішно обкидано бомбами портовий район у **Грейт Ярмавті**, одну фабрику на західньому побережжі **Шкотії** та вуглеві пристані, лінії залізничних шляхів і табори бараків в околиці **Петергіду**. На нічних ворожих летовищах у південно-західній частині Англії скинено бомби між численно уставлені літаки. В ганґарах і магазинах муніції вибухли пожежі.

Боєві літаки знищили на схід від Денді й на південний схід від Ловестофт два торговельні кораблі загальної містоти **10.000** тон. Ловецькі літаки зістрілили вчора англійську ескадру, зложену з 3 літаків типу Спитфаєр, недалеко голяндського побережжа. Протилетунська артилерія зістрілила минулої ночі біля побережжа Франції один англійський боєвий літак. На **Північному морі** та біля побережжя Каналу Ля Манш легкі воєнні кораблі зістрілили 4 ворожі літаки, артилерія фльоти один літак. Дня 29. IV. один ворожий літак налетів на північно-західне побережжя Німеччини. Бомби спричинили тільки невеликі шкоди в будинках. Минулої ночі ворог не налітав на терени Великонімеччини. Підчас боїв у Північній Африці відзначилися особливо пор. Кнабе і пор. Бер.

Завдання преси колись і тепер

Краків, 30. квітня 1941 р.

Твердження про те, що наша національна преса відіграла в житті українського народу величезну ролю, мабуть не вимагає аж окремого доказу. Кожний український громадянин свідомий цього й переконаний у тому, що так воно було.

Не зважаючи на те, треба всеж підкреслити, що не вся національна українська преса відіграла беззастережно позитивну ролю в українському громадянському житті. Велика її більшість без сумніву мала наскрізь додатний вплив на формування національного світогляду й духу нашого народу. Але були, на жаль, тут і там від часу до часу й такі появи на нашому пресовому відтинку, що, хоч і були національними, проте не виконували додатної ролі в нашому житті, а навпаки, робили неґативну, переважно розкладову, з національного погляду, роботу. Не бажаємо їх називати тепер, бо це непотрібно й невказане.

Пресових органів було в нас багато. Переважно кожний з них репрезентував іншу ґрупу. Ці ґрупи з собою ривалізували, як під організаційним, так і під світоглядовим оглядом. Ця революція, що перетворювалась подекуди у завзяту боротьбу, находила свій найяркіший вислів саме у пресі.

Та були в нас і такі загально признані провідні національні органи, що цілими десятиліттями стояли на сторожі зорганізованого національного життя й формували та кристалізували національну свідомість, загальнонаціональний світогляд і водночас репрезентували українство назовні перед культурним світом. Вони виконували велике завдання перед своїм народом і перед історією. Вони вчили і виховували кілька поколінь. Бувало, що на сторінках наших провідних органів преси ведено завзяту боротьбу з хибами та недостачами, якими грішило громадянство, населення й цілий нарід. Ці хиби аналізовано, осуджувано й їх поволі з громадянського життя викорінювано. Ніколи не промовчувано провідні органи нашої преси й додатніх, відрадних, прикметних українській расі, рис. Навпаки, всі позитивні прикмети, як індивідуального, так і громадянського, чи національного порядку, находили на сторінках тієї преси все належне признання та похвалу. Це підносило всіх на дусі та причинялось до позитивного формування національної амбіції, національного самопочуття та в результаті до виковування додатніх рис національного характеру.

Все те діялось у минулих і недавніх часах. Тепер ми, маючи за собою багато трагічних переживань, ще більше сумних споминів із переломових історичних днів, найшлися серед зовсім нових обставин і в зовсім новому політичному й соціяльно-структуральному світі. До нього ми може ще вповні не звикли, але поволі з ним зживаємося.

Роля преси в тому новому світі величезна. Її завдання: обєктивно та вірно інформувати й доцільно кермувати прилюд-

ною опінією. Тут не може бути місця на ніяку полеміку, чи прилюдну дискусію на загальні злободенні теми, бо така полеміка зовсім не причиняється до узгіднювання, тільки, навпаки, пособляє різничкованню громадянської опінії.

Самозрозуміле, що роля української національної преси при таких відносинах і в такому часі мусить бути дуже відповідальна й для українського національного життя позитивна. У Ген. Губернаторстві нас небагато щодо скількости, але повинно нас бути багато щодо якости.

Завдання української національної преси, з уваги на те, повинно бути ще й виховне. Вона мусить мати на оці передовсім моральні цінности народу, які треба вміло плекати й закріплювати. Крім того вона у ще більшій мірі мусить, як і колись, вести боротьбу з національними українськими хибами. Складні та криваві часи, які переживаємо, повинні нас переродити в нових людей, перетворити в українських громадян найновочаснішого типу. І саме тут роля української преси може бути навіть переломова.

Ми бажаємо найти якнайближчі й найтісніші духові звязки нашого щоденника із громадянством. Найкращий шлях до цього вів усе через самопізнання. Тому пізнаймо себе, зглибім нашу духовість, розшифруймо себе самих — і знайдемо не тільки спільну мову, але й затіснимо духові звязки між собою нерозривно.

Імперіялізм і народи Азії

(Продовження)

3

Народи Азії протиставилися європейському й американському наступові від самого початку, але не мали успіху з огляду на перевагу зброї капіталістичної продукції над зброєю февдальної епохи. Напливом дешевих товарів зруйновано в Азії й февдальне господарство. Народи Азії не змогли протиставитись ні силі зброї, ні проникненню товарів. Величезні простори, починаючи від Туреччини, включаючи Середню Азію, Індії, Китай, кінчаючи південними островами, були цілковито безпомічними.

Силу відпору витворила в Азії Японія. Після реформації Мейджі вона здійснила перебудову своєї держави, перечеркнула нерівні договори, осягнула перемогу над Китаєм, вкінці виграла війну з Росією, що започаткувало нову епоху.

Перемога Японії над Росією явилась першою фазою у визвольному русі народів Азії. Цей рух піднявся в південно-східній частині на території від підніжжя Гімалаїв до берегів Янцзи, на просторах, що лежать на північ від Евфрата, і деякі провідники цього руху зверталися за поміччю до Японії. Але Японія, яка мусіла напружити всі свої останні сили, щоб витиснути Росію з Манджурії, була в той час ще заслаба. З огляду на цю обставину національний рух народів Азії дістав характер відокремленого руху в окремих її частинах, що являються кольоніями Англії, Франції, Голяндії, Америки й напів кольоніями Англії й Росії. Розвиткові цього руху протиставилися відємні сили февдалізму й втручання великих держав. Взагалі, розвиток національного руху, якщо він не володіє апаратом власної влади, дуже важкий, його припиняють у самому зародку й фактично положення в кольоніях залишається незмінне.

Щоб кольонії здобули самостійність і звільнилися півкольонії, необхідний на їх теренах певний суспільний поступ; бодай необхідні сили, здібні протиставитись, хоч би частинно, промисловості кольоніяльної держави; без сповнення цієї передумови визвольний рух не може вийти поза межі пропаганди.

Національний рух народів Азії, що так розгорнувся був після російсько-японської війни, а потім і швидко погас, знову спалахнув підчас першої світової війни й особливо посилився після війни. Головними причинами посилення цього руху було: 1. створення за час війни в згаданих кольоніях і пів-кольоніях власної промисловости, завдяки перерванню імпорту фабрикатів із Европи й слабому постачанню з Японії; 2. невиконання Англією та іншими державами обіцянок, даних підчас війни своїм кольоніям, як нпр. Індіям про реформу адміністрації.

Народи Азії ставлять собі за ціль здобути самостійність. Для осягнення цієї мети провідники руху вважали необхідним усунути вплив імперіялізму. Але як практично вирішати ці питання?... Чи не була зроблена десь помилка?... Наприклад Сун-Ят-Сен добивався самостійности Китаю і мріяв завести мир у світі. Одначе наслідники його ідеольогії головну перешкоду в досягненні самостійности Китаю добачали в Японії. Такий погляд випливав, безумовно, із недостаточного розуміння дійсного положення. Спершу китайські провідники в такому самому світлі виставляли Англію, але, завдяки хитрій і вмілій дипльоматичній політиці, Англія зуміла їх обійти й вплинути на політику „усунення Японії", на політику „спротиву Японії".

4

Перша помилка, яку зробили відсталі народи Азії, була в тому, що вони розпочали національний рух за здобуття самостійности сепаратно. Це ще до деякої міри допускально в кольоніях, де народи живуть в умовинах жорстокого режиму, але провідники руху взагалі не звертали ніякої уваги на встановлення зовнішнього звязку. Одначе, якщо б вони навіть встановили звязок, але тільки між собою, то й у цьому випадку обєднання було би дуже слабе. Провідники національного руху в Азії не робили ніякої різниці між окремими державами, вважаючи політику всіх їх без вийнятку політикою імперіялістичною — в цьому й була їх помилка. Можна твердити навіть більше: в першу чергу їх зусилля звернулися проти тих держав, що їх вони вважали найслабшими державами імперіялістичного типу; перед найсильнішими державами вони, навпаки, запобігали ласки. Якраз такою була тактика китайського національного руху супроти Японії та Англії.

Друга помилка була в ділянці ідеольогії. Перша світова війна була в Азії названа війною за демократію; під кінець її був проголошений принцип самовизначення народів. Цей принцип, видвигнений президентом ЗДПА Вудровом Вільсоном, зробив величезне враження на ідеольогію відсталих народів і надзвичайно загострив міжнародні суперечності.

Одночасно прийшла клясова ворожнеча, зручно підтримувана ззовні. В Китаю, в 20-х роках, коли революційний рух знаходився там ще в першій стадії розвитку, клясове розбиття якраз перешкодило національному обєднанню.

Національний рух в Азії зробив помилки. Цими помилками користується европейсько-американський імперіялізм. Помилки полягали в тому, що рух, виходячи із правильних і раціональних передумов — знищення азійського февдалізму й визволення від чужої залежности, не брав під увагу, що він — починаючи від Туреччини і кінчаючи Китаєм, не являється приватним ділом якогось одного народу й не може бути успішно здійснений сепаратними зусиллями, бо европейсько-американський імперіялізм загніздився в самих глибинах Азії та підпорядкував собі політику її, економіку й культуру.

Не слід казати, що імперіялізм Европи й Америки в процесі своєї експлуатації нічого абсолютно не дав народам Азії. Він дав Азії деякий ступінь культури й модернізму, але цілковита модернізація ніколи не входила в пляни азійської політики. Цей імперіялізм модернізував Азію лиш до того ступня, який давав йому можливість витягати найбільші користі для себе.

(Докінчення буде).

—o—

БОМБАРДУВАННЯ МАЛЬТИ І ТОБРУКА

РИМ, 30. IV. — **Головне Командування Італійської Армії подає:**

Ранком 28. ц. м. італійські літаки заатакували у спадному леті **Мальту**, причому знищили склади з воєнними матеріялами. Літаки німецького повітряного корпусу в околиці летовища водолітаків у Каляфрані вогнем скорострілів спричинили пожежу двох англійських водолітаків типу Сандерленд. Вночі на 29. ц. м. численні ескадри німецького повітряного корпусу бомбардували морські й повітряні бази на **Мальті**. При тому вибухли пожежі і експлозії. Один ворожий кружляк влучно поцілено бомбами важкого калібру.

В **Північній Африці** німецькі й італійські літаки обкидали бомбами в численних атаках укріплення й артилерійські становища в **Тобруці** та обстрілювали скорострілами ворожі літаки на землі. В районі **Солюму** італійсько-німецькі розвідчі частини завдали ворогові важкі втрати.

У **Східній Африці** не було нічого замітного.

—o—

Два обличчя Греції

Кожного, хто мав нагоду пізнати Грецію ближче, мусіло вразити дивне роздвоєння Греції та розбіжності між Грецією острівною і Грецією континентальною. Численні більші й менші острови та заливи нерозривно вяжуть Грецію з морем та мореплавством. Навіть внутрішня комунікація в Греції відбувається здебільша морем на малих, не надто чистих і вигідних, прибережних пароплавах. Залізничих і добрих колових доріг є там дуже мало. Ця мала держава має понад 1,8 міліонів корабельного тонажу, отже розпоряджає одною з найбільших торговельних фльот світу. Мешканці Греції визначаються передусім великим мореплавським та купецьким хистом. Це зрештою вже історичні прикмети греків. Більші кольонії греків можна подибати майже в усіх заморських краях. Майже в усіх більших портових містах світу греки грають немалу ролю, як купці, підприємці, а нерідко й банковці. Ці закордонні грецькі кольонії чимало причинилися до визволення греків від турецького панування й для тієї цілі вони не жалували навіть найбільших жертв. Грецька еміґрація та греки, замешкалі на островах, мали все рішальний вплив на внутрішню й закордонну політику Греції. В їх руках є передусім банки, мореплавство, промисл і торгівля, отже найважніші господарські позиції. Саме ця верства греків була англьофільська, головно через фінансову та кредитову залежність греків від британських банків і торговельних фірм. Навіть ті круги, що Анґлії не люблять, були на неї здані.

Інакше виглядає справа з мешканцями континентальної Греції. Це вже люди зовсім іншого роду й вони дали Греції найкращі військові відділи та найкращих старшин. Це здебільша бідні й працьовиті селяни та міщани малих міст, що свої продукти експортують головно до центральної Европи. Так, як їхні брати з островів море люблять, так вони його ненавидять. Внутрішні протиивенства й війни, що ними така багата грецька історія, майже все були між тими двома групами одного народу. Це показалося рівнож і в часі світової війни. Крітанець Венізельос був типовий грек із островів, разом із його симпатіями до Анґлії. Проти нього стояв король та військові круги, оперті на грецьких селянах, і всі вони орієнтувалися на Німеччину. Перемогли при помочі анґлійської і французької фльоти греки з островів і король мусів абдикувати.

Подібна ситуація повторилася й у теперішній війні. Вплив греків із островів знову переміг, цим разом при піддержці наставленого проанґлійського короля. Старий, важко хворий премієр, ґенерал Метаксас, був на таку гру мало відпорний та рівнож дав себе втягнути в анґлійську орієнтацію. Його смерть заощадила йому конечности воювати проти німецької армії, що до неї він сам колись належав та якої був учнем.

Це внутрішнє роздвоєння вмішало Грецію в безвиглядну війну, яка так траґічно для Греції кінчається та яку при кращій грецькій політиці можна було оминути.

—o—

З воєнної техніки

Доволі часто читаємо тепер про всякі типи боєвих кораблів, а між ними і про літаконосці та авіоматки.

Літаконосець належить до наймолодших типів. Треба розрізнити два роди подібних щодо свого призначення кораблів: авіоматку й літаконосець. Літаконосці — це рухомі летовища. На них можуть осідати літаки з підвоззям (колесами). Авіоматкою користуються тільки водолітаки, що замість коліс під сподом мають плавці (човенця). Ніні, що правда, кожне боєве судно чи кружляк — це в мініятурі авіоматка, бо мають на покладі декілька літаків для своїх потреб. Ці літаки вилітають із покладів при допомозі т. зв. катапульт, а по причаленні на воду витягають їх кранами знову на поклад.

Після світової війни, в 1925 р., Японія та Анґлія стали будувати перші справжні літаконосці, переробляючи здебільша старі, вже вислужені, кораблі на цей новий тип. В міру, як щораз більше стало розростатись летунство, морські держави стали поважніше думати про літаконосці, кладучи натиск на відпорність такого корабля проти бомб ізгори та відпорність такого стрільна чи торпеди з моря. В останніх часах літаконосці — це вже справжні рухомі летовища, що, крім бомбовців, мають на покладі чи під ним — ловецькі, розвідчі й торпедоносні літаки.

Найважнішою частиною такого літаконосця є безсумніву поклад — плаваюче летовище. Спершу його робили з дерева, тепер він із заліза. Число літаків, що їх забирає літаконосець, залежне від його величини і ваґається між 40—80 літаків. Літаки, що звичайно приміщені в сховах під покладом, витягають на поклад віндами. Деякі літаконосці мають і катапульти до викидання літаків тоді, коли йде про скорий старт, а поклад перевантажений і нема місця на свобідний вилет. У тому випадку літаконосець уподібнюється дещо до авіоматки. Він має з одного боку прибудівку, що в ній є приміщення для залоги, всякі склади, споруди для повітряної та морської оборони. Щоб ця площа під летовище була якнайбільша — поклад на літаконосці висунений і він наче звисає над водою. А при осіданні літак має ще доволі велику скорість і площа всетаки буває замала, отже в деяких місцях тієї площі є відповідно розтягнена дротяна мережа для спинювання розгону осідаючого літака. Всі приготування й наповнювання літака бензиною відбуваються в підпокладових сховах. Ясно, що при таких приготуваннях у замкненому просторі витворюється багато легкопальних ґазів, а такий стан не причиняється до збільшення безпеки корабля. Тому схови є відокремлені вогневідпорними стінами одні від одних.

Літаконосець, що має стільки літаків, мусить возити зі собою і все, що для них потрібне. 350 тон бензини це також болюче місце кожного літаконосця. Тому мусить він за всяку ціну стерегтися перед зустрічами з ворожими кораблями й літаками. На те він має доволі велику скорість, бо аж 55/км./год. Врешті завданням літаконосців є підвозити літаки. І щоб це завдання виконати, треба самому їхати скоро. Літаконосці не мають важких гармат. Це зайве для них. Вони мають так діяти, щоби не зустрічали ворога, а підвозили літаки якнайближче. Подав ад.

—o—

НАТАЛІЯ САВЧЕНКО

У перші роковини смерти Софії Русової*)

(Докінчення)

Незломна й витривала, видержала до кінця гідно як українка-революціонерка, не зважаючи на всі переслідування. Навіть під кінець свого життя довелось їй зазнати ще прикрощів від польської влади підчас своїх приїздів до Галичини на жіночі зїзди. І дивно, як ці всі „владн" боялися тієї на вигляд скромної, маленької, сухорлявої жінки.

Не пожалувала їй доля й особистих важких переживань, як ненадійна смерть сина Михайла, надійного вченого, а врешті втрата 1915 р. любого мужа.

Та не заломилася й тоді, але з іще більшим жаром бралася за громадсько-національну роботу. Сховала особистий біль далеко в глибинах свого серця і лиш часами виливала його в музиці, коли лишалася на самоті. Грала артистично, натхненно.

Як громадянка і працівниця — була надзвичайно обовязкова й витривала в роботі. Вже маючи понад 80 років, приїхала вона з Праги на зїзд „Союзу Українок" у Львові в 1936 р. Не зважаючи на важну перевтому дорогою та безсонною ніччю, тільки вмилась і переодяглась та зараз же пішла на зїзд, де приймала участь до пізньої ночі.

Як дружина зуміла створити родинну гармонію і ніколи не була тягарем для свого подруга, навпаки: прекрасна музикантша й знавець мов, в часі частого його безробіття своїм заробітком утримувала сімю, завсіди бадьора й жвава в хвилинах найбільших ударів долі.

В науковій ділянці найбільше цікавилася дошкіллям і позашкільною освітою. Ці предмети студіює С. Русова теоретичною і практично, оглядає в часі своїх подорожей по Европі дошкільні і позашкільні установи та швидко стає діячкою в цих галузях.

Зпід її пера виходять окремими книжками такі твори: „Дошкільна освіта", „Трудова школа", „Позашкільна освіта". Крім того багато статтей в педагоґічному журналі „Світло" та інших. Та писала Русова не тільки на педагоґічні теми, але й на інші, прим., перекладала з французької мови. Була автором багатьох популярно-наукових брошурок для народу, що їх видавало в Петербурзі на початку девятсотих років українське товариство з російською назвою: „Об-во Распространения Общепонятних і Доступних книг". Багато з них пізніше перевидала львівська „Просвіта".

Відома також Софія Русова як невтомна політична й громадська діячка. Не залишає вона цієї роботи й на еміґрації. До самої смерти цікавиться зокрема жіночим питанням і бере в ньому чільну участь.

У Празі стає у проводі „Жіночої Громади" і, як голова її, виїздить на міжнародні жіночі конґреси, де скрізь голосно підносить і боронить українську справу. Так у своїм часі вносить вона протест проти жахливого голоду на батьківщині, провадить за кордоном збірку на цих голодуючих і вступає в обороні жінки й дитини. Врешті вносить протест перед Лігою Націй і в справі пацифікацій на західніх землях.

Зі смертю Софії Русової зійшла в могилу остання з могикан тієї славної плеяди старшого українського покоління, що йому судилася важка праця — орати й засівати зернами національної свідомости цілину народньої ниви.

Те покоління перевело найтяжчу чорну роботу, уторовуючи й розчищаючи шлях для прийдешніх поколінь і приймаючи на себе найгірші удари в часах політичної реакції та переслідувань.

—o—

*) Гл. чч. 87, 89 і 90.

Життя і право

Девізове право в Ґенерал. Ґуберніаторстві

Під девізовим оглядом Ґенерал-Ґубернаторство представляє окрему територію, з власною девізовою господаркою і девізовим правом.

Основний девізовий розпорядок з 15-го листопада 1939 р. і цілий ряд дальших розпорядків та постанов з 1940 р. унормували всі важніші девізові справи. Майже кожний девізовий припис забезпечений високими карами, тому пошанування всіх цих постанов лежить в інтересі цілого загалу, зокрема ж нашого купецтва, яке має особливо живі звязки з територіями, прилученими до Райху та з самою корінною Німеччиною, почасти і з Протекторатом Чехії та Моравії, які в відношенні до Ґенерального Ґуберніаторства під девізовим оглядом представляють заграницю.

Тому треба добре пізнати всі девізові постанови й пильно їх придержуватися. З весною оживиться купецьке життя, зокрема багато наших купців піде на липські й інші торги. Це зактуалізує значіння девізових приписів. Тому зясую можливо коротко важніші з них.

Чи вільно мати чужу валюту?

Чужої валюти не вільно в Ґенеральному Ґуберніаторстві переховувати, ні нею торгувати чи платити. Відноситься це також до німецьких марок. Засаднично не заборонено приймати марок, але той, що їх одержав, має обовязок виміняти їх на протязі 3-ох днів і то тільки в Емісійнім Банку або одним з т. зв. девізових банків, цебто таких банків, які мають право торгувати девізами й полагоджувати девізові справи. Коли хтось приїде з загряниці, хоч би це був і німецький громадянин, то все ж мусить до 3-ох днів виміняти цілий запас марок, що їх має, або й інші, поза золотими, чужі гроші.

Скільки грошей можна взяти за кордон?

За кордон можна вивозити гроші тільки за окремим дозволом девізового уряду. Без дозволу можна перевезти лише квоту 20.— зол. По одержанні пашпорту за границю не важко вже дістати такий дозвіл. Звичайно границя дозволених до вивозу квот вагається від 200—600 зол. на особу. Дозвіл може уповажнити до купна чужої валюти в Емісійнім Банку в Кракові й до вивозу її через кордон або може обмежуватися до права вивозу золотих за кордон, де щойно можна їх виміняти на місцеві гроші.

Великі полекші мають більші купці, які стоять у тісних торговельних взаєминах із Німеччиною. Вони можуть одержати загальний девізовий дозвіл на закордонні подорожі, на основі якого купець або його представник може за кожним разом перевезти зі собою через кордон 600 зол., або 580 зол. і 20 марок і то вже без окремого девізового дозволу. Ці купці дістають від девізового уряду чисті невиповнені посвідки на вивіз грошей до Німеччини. При кожнім виїзді купець виповнює таку посвідку і фірмово її підписує. На її основі може перевезти гроші до Райху і назад, але, як вище згадано, не більше 600 зол. нараз. На вищі квоти треба окремого дозволу.

З великих полекш користають також купці, що приїжджають з Райху сюди. Вони можуть перевезти 300 марок або 600 зол. на основі посвідки одної з німецьких торговельно-промислових палат, яка потверджує торговельний характер подорожі. Ця посвідка управнює також перевезти золоті, що їм залишились.

Як спровадити товар зза кордону

Раніше товаровий оборот із закордоном був зовсім нескомплікований. По присилці товару імпортер вносив подання до девізового уряду про дозвіл заплатити рахунок, який одночасно залучував до подання. Згодом збільшилися труднощі. Щоби сьогодні спровадити заграничний товар, треба дістати дозвіл з дотичного уряду.

—o—

Студентські справи

Студіюючій молоді під увагу

Переглядаючи листу стипендистів ДоФУСА, кинулася мені у вічі — недостача заінтересування мистецтвом. Зустрічаємо лише т. зв. фахи „практичні", що дають „кусник певного хліба". В чому причина?— насувається мимохіть питання. Причина у тому, що для української молоді у б. Польщі двері до таких факультетів, як медицина, ветеринарія, техніка, фармація, дентистика були зачинені і, щоб туди дістатися, треба було бути не лише „архільояльним", але й мати протекцію. Ясно, що українська молодь масово студіювала лише право й частинно фільософію, бо інші факультети були для неї недоступні. Коли ж сьогодні перед українською молоддю стоять отвором широкі можливості студіювання, молодь з привички зі захопленням кинулася у ці зачаровані двері, колись для неї заперті. Оце ж і пояснення, чому саме так багато взялося студіювати хоча би ветеринарію й медицину — фахи з цим „певним кавалком хліба", чому студент ветеринарії, чи медицини, став справжнім божищем.

І диво, що молодь ще не отряслася з тієї навички, що не звернула уваги на інші можливості, зокрема на всякі ділянки мистецтва: малярство, різьбарство, музикольоґія, а в першу чергу мистецтво театральне та фільмове.

Кіно, фільма, тижневик — так часто чуємо про них на вулиці, підчас праці, дома й у каварні. Х-Муза стала королевою ХХ-го століття.

Фільма здобула собі сьогодні домінуюче становище. Минулися часи, коли фільма була лише розривкою, минулися часи, коли від фільмового актора вимагалося лише фотоґенічности. З появою звукової фільми настала й нова фільмова ера. Тільки під таким кутом треба дивитися нині на фільму. Творці сьогоднішньої фільми — це режисер, актор, оператор, композитор, декоратор, автор сценарія. Від кожного із них вимагається тепер, крім „іскри Божої", ще й фахового „фільмового" образування.

Ось, де місце для нашої молоді з „іскрою Божою".

Пишучи цих кілька рядків, хочу звернути увагу на те, про що у нас чомусь забувається. А це річ така дуже важна.

Берлін, 23. IV. 1941 р. Я. Р.

Головна комісія пакту трьох у Римі

РИМ, 30. IV. — Урядовий комунікат у справі установчого засідання італійської головної комісії пакту трьох великодержав подає:

Під проводом італійського міністра закордонних справ, гр. Чяна, відбулося установче засідання головної комісії, передбаченої у 4. статті пакту трьох великодержав. У засіданні взяли участь: німецький амбасадор Фон Макензен і японський амбасадор Горікірі, як постійні члени цієї комісії. Гр. Чяно дав загальний перегляд найважніших справ з політичної, військової та господарської ділянки, що належать до завдань пакту трьох. Устійнено загальні напрямні майбутньої діяльности головної комісії та військового й господарського комітетів, що приступили до підготовних праць.

У римських політичних колах приписують велике значіння засіданню головної комісії. Перед кількома днями відбулося засідання німецької головної сили під проводом мін. фон Рібентропа. В найближчих днях має відбутися в Токіо засідання японської, головної комісії під проводом мін. Мацуоки. Засідання головних комісій у Берліні та в Римі, як також майбутнє засідання в Токіо, є доказом щораз тіснішої співпраці великодержав, звязаних пактом трьох у ділянці політичній, військовій і господарській, в дусі й по думці постанов берлінського пакту з 27. IX. 1940 р., як також співпраці держав, що приступили до пакту трьох, а саме Мадярщини, Румунії, Словаччини й Болгарії.

—o—

ФІРЕР ДО ЦІСАРЯ ЯПОНІЇ

БЕРЛІН, 30. IV. — З приводу уродин цісаря Японії — канцлер Гітлер переслав на його руки телеграму з побажаннями.

МОРСЬКИЙ БІЙ БІЛЯ АНГЛІЇ

БЕРЛІН, 30. IV. — Німецькі швидкі човни зустрінулися 29. ц. м. ранком підчас плавби до Англії з ворожими швидкими човнами. В бою ушкоджено кілька англійських швидких човнів. Ворог завернув. Німецькі човни повернулися неушкоджені до своїх баз.

НІМЕЦЬКІ СПАДУНИ ЗАХОПИЛИ В КОРИНТІ 900 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 30. IV. — Підчас того, коли німецькі спадуни несподівано захопили Коринт, вдалося їм узяти в полон 900 англійців. Дальше німецькі спадуни заволоділи більшою кількістю важких і легких протилетунських гармат. Опісля спадуни ще захопили багато англійських вантажників і почали на них чимскорше здоганяти англійців, що в паніці втікали.

ФІРЕР ДО МАЙБУТНІХ СТАРШИН

БЕРЛІН, 30. IV. — Фірер і Начальний Вожд Німецьких Збройних Сил виголосив промову у спортовій палаті до 9.000 кандидатів на старшин усіх родів зброї. Він зясував обовязки й завдання націонал-соціялістичної армії.

ЗАВОРУШЕННЯ В ІНДІЇ

ШАНГАЙ, 30. IV. — Зі щораз нових міст Індії надходять повідомлення про ворожі англійцям демонстрації. Одночасно подають, що також і в інших дотеперішних вогнищах заворушень — напр., у Бомбаю — ще немає спокою, хоч там вжили війська. Тільки самого минулого понеділка було в Бомбаю 6 вбитих і 21 ранених. У Кавнпоре поліція стріляла до походу націоналістичних демонстрантів і вбила багато з них.

Минулого понеділка пополудні прийшло до нових заворушень в Бомбаю. Підчас боїв між поліцією і демонстрантами вбили 2-ох і ранили 10-ох індійців. Англійський губернатор Бомбаю заборонив збиратися у числі більшому, як 5 осіб.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР

ТРАВЕНЬ.

1. Четвер — пр. Івана.
2. Пятниця — пр. Івана В.

— ДО ВІДОМА ПП. ІНСПЕКТОРІВ, УПРАВИТЕЛІВ І УЧИТЕЛЬСТВА УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ: Рішенням Шкільної Влади при Ген. Ґубернаторстві з дня 8. IV. 1941, K. Zl. 2073/41/II Vu 41012 — дозволено до вжитку в українських школах „Стінну карту чорноморських країв", проф. В. Кубійовича і М. Кулицького.

— ТРАВНЕВІ БОГОСЛУЖЕННЯ у греко-катол. парохіяльній церкві у Кракові починаються в середу, 30. IV., в год. 18.

— ДІТОЧИЙ САДОК У КРАКОВІ. В перших днях травня буде відкритий діточий садок для українців міста Кракова й округи. Садок є під дбайливою опікою Жіночої Секції у Кракові. Місячна оплата за 1 дитину виносить 20 зол. Для незаможних знижки. Діти в садку будуть доживлювані 1 раз денно теплою стравою. Вписи та інформації в днях від 1.—3. травня год. 15—17, і в неділю 4. травня год. 10—12 в домівці садку, вул. Зелена 18, м. 1. — УДК-Краків.

— НА ФОНД ДОПОМОГИ УКРАЇНСЬКОМУ СТУДЕНТСТВУ зложили в Порохнику, Делеґатурі УДК, за березень (в золотих): о. Яхимович Осип 10, о. Шулака Северин 10, Новак Осип 2, Прокопів Юліян 2, Нагірний Василь 2, Ванкевич Степан 2, датки 6.50. — Разом 34.50. — Хто черговий.

— ФРАНЦУЗЬКІ СВЯЩЕНИКИ, що перебувають у таборах полонених у Німеччині, згідно з розпорядком німецької влади виконують тільки свої релігійні обовязки або працюють як перекладачі. В таборних бібліотеках побільшено число книжок і видань релігійного змісту. Значне число священиків зголосилося вчити німецької мови полонених, яких число тепер значно зросло.

— В ПАРИЗЬКОМУ СОБОРІ Нотр Дам, завдяки підтримці німецької влади, вернули знов на своє місце тернева корона Христа, що її мав здобути Бальдуїн II. у Св. Землі та 10. 8. 1239 р. переслати французькому королеві св. Людвикові. Ці святощі у травні 1939 р. перевезено в безпечне місце на південь Франції, звідки тепер один із членів капітули привіз до Парижа за дозволом німецької влади.

КОМУНІКАТ
УКРАЇНСЬКОГО ДОПОМОГОВОГО КОМІТЕТУ В КРАКОВІ

Справа додаткових харчевих карток.

Повідомляємо, що додаткові харч. картки на місяць травень 1941 р. видаватимуть в УДК, Краків, Льоретанська 18., в днях: 2, 3, 5 і 6 травня від год. 8—12 і від 15—17 в такому азбучному порядку:

2. V. (пятниця)	букви	— А, Б, В, Г, Ґ, Д, Е, З, Ж
3. V. (субота)	„	— И, І, К, Л, М
5. V. (понеділок)	„	— Н, О, П, Р, С
6. V. (вівторок)	„	— Т, У, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ю, Я.

До одержання харч. додаткових карток вимагається предложення:

а) особистої виказки (Авсвайскарти), або посвідки реєстрації в УДК.

б) виказки вплачених датків до УДК,

в) червоної харчевої картки, а від українців з околиці Кракова. потвердження замельдування в місцевості замешкання (або також червоні харч. карти).

УДК, Краків.

Короткі вістки

— ГРЕЦЬКИЙ ПОСОЛ у Єгипті заявив, що вся грецька торговельна фльота віддана до диспозиції Англії. Це доручив йому заявити грецький король Юрій, що втік на Крету.

— МІН. МАТСУОКА виголосив у великій галі виклад про враження із своєї подорожі по Европі. Він заявив, м. ін., що успіх своєї европейської подорожі завдячує переконанню, що він мав за собою цілий японський нарід.

— СИН РУЗВЕЛТА, Джемс, прибув літаком до Чункіну, як військовий представник американського уряду. Він передав особисто лист свого батька маршалові Чанкайшекові.

— ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ Північної Америки перестануть допомагати Англії, якщо уступить уряд Черчіля. Так заявив посол Фреддин у палаті послів у звязку з крізою англійського уряду.

— В СІНГАПУРІ прийшло до масових бійок між австралійськими та индуськими військами. Внаслідок густої стріланини було біля 1.000 вояків ранених.

Бурхливі сцени в австралійському парляменті

НЕВДОВОЛЕННЯ В НОВІЙ ЗЕЛЯНДІЇ.

РИМ, 30. IV. — Італійський щоденник „Трібуна" повідомляє з Ню-Йорку, що прийшло до бурхливих сцен в австралійському парляменті. Коли кілька членів уряду намагалося виправдати лондонське правління за страшну катастрофу в Греції, саля задрижала від дикого вереску. Зі всіх сторін залунали бурхливі оклики протесту. Один із послів кричав: „Я був у Ґалліполі й знаю, як вміють промовчувати правду". Останніми днями радіовисильні в Сідні й Мелберні передавали тільки повідомлення й заяви уряду, що мали за мету заспокоїти хвилювання австралійського населення з приводу подій на Балкані.

Заступник австралійського голови уряду Феден заявив у вівторок, що годі сподіватися, щоб можна було зовсім оминути втрат австралійських військових частин у Греції. Він додав при тій нагоді, що австралійський нарід по змозі якнайскоріше дістане повний звіт про воєнне положення, який — на його думку — він прийме спокійно. Феден зазначив при тій нагоді, що вже багато австралійських відділів покинуло Грецію після того, як перед тим вони завзято ставили опір німецькому походові. „Успішна" евакуація австралійських відділів з Греції обіймає перш за все самих вояків, так, що треба рахуватися зі значною втратою важного воєнного матеріялу. Таку заяву склав минулого понеділка австралійський міністр війни Персі Клод Спенцер. Ґенерал сер Тома Блемей, заступник команданта англійських військ у Греції, дістав виразний наказ, щоб у першій мірі рятувати вояків і щойно тоді думати про вантаження повзів та іншого воєнного вирялу.

Також і в Новій Зеляндії росте під впливом великих втрат новозеляндських військ у Греції занепокоєння населення. Щоб пронічити ті настрої, новозеляндський прем'єр Фрейзер заявив, що уряд скличе парлямент для обговорення питання Близького Сходу.

Уродини японського цісаря

ТОКІО, 30. IV. — В цілій Японії святковано урочисто 29. ц. м. сорокові уродини японського цісаря. На військовій площі Йокоґі в Токіо відбулася перед цісарем дефіляда токійського ґарнізону. В дефіляді, що тривала 2 години, взяло участь 100 повзів. Над площею перелетіло 500 літаків. Після дефіляди цісар в оточенні ґенераліції та закордонних військових представників переїхав перед фронтом військ.

Щоденники у вступних статтях стверджують, що, хоч Японія переживає важкі часи, — обєднана з цілою родиною цісаря, готова на всі жертви. Дефіляда військ — це символ Японії, озброєної військово й духово.

ЗАБОРОНА ГОДУВАТИ ПОШТОВІ ГОЛУБИ

КРАКІВ, 30. IV. — На підставі розпорядку Ген. Ґубернатора заборонена в Ген. Ґубернаторстві годівля поштових голобів усякого роду. Поштовими голубами вважається усі голуби, якими можна пересилати вістки. Звичайних і расових голубів не вважається поштовими та на їх годівлю не треба мати окремого дозволу. Поштових голубів треба позбутися до 30. IV. 1941 р. і усунути призначені для них відповідні уладження. Дозволи годувати звичайні і расові голуби дає повітовий староста або посадник. Дозвіл може бути кожної хвилини відкликаний, а видають його залежно від умовин. Кожний, хто має такі голуби, повинен внести лісту, де має бути поданий їх кожночасний чисельний стан. Якщо прохання годувати звичайні й расові голуби буде відкинене, треба їх позбутися продовж місяця після повідомлення про відмову та усунути призначені для них уладження або віддати їх власникові голубів, що має дозвіл.

На прикордонному митнову просторі заборонено мати голубів усякого роду, як також уладження, призначені для удержування голубів. Ця заборона не торкається звичайних і расових голубів тієї частини митного пограниччя, що межує з Великонімеччиною. На інших прикордонних просторах треба позбутися голубів або усунути їх з пограниччя до 30. IV. 1941. Чужі, приблукані, як також найдені мертві або ранені поштові голуби всякого походження разом з обручкою, футераликами на повідомлення, як також окремо найдені обручки поштових голубів і футералики на повідомлення, кожний обовязаний віддати негайно при поданні стану справи до найближчої станиці німецької адміністрації.

Хто ділає проти постанов цього розпорядку, підлягає карі вязниці й гривни до необмеженої висоти або одній із тих кар. Ці приписи не торкаються голубників і поштових голубів збройних сил і інших військових станиць.

— КЕРМАНИЧ еспанських синдикатів Фалянги Сальвадор Меріно з офіційною делеґацією прибув до Берліна на запросини керманича д-ра Лея.

— ІТАЛІЙЦІ зловили англійського посла в Білгороді Кембелла, англійського військового представника підполк. Клерка та англ. журналіста Брука, що поширював фальшиві вістки про неспокої в італійських містах.

— ВІЙСЬКОВИЙ СУД у Букарешті завізвав Горію Сіму та інші особи, яких підозрівають у співучасті в січневому повстанні, щоби вони зголосилися впродовж трьох днів. Інакше їх признають виновниками тих злочинів, за які їх овбинувачують.

— ПІДЧАС грошевої збірки на допомогу Китаєві, колишній американський амбасадор у Парижі Бюлит заявив, що під деяким оглядом Китай — це західній фронт Злучених Держав. „Китайці воюють так само, як і англійці. Їх боротьба означає і нашу безпеку" — сказав Бюлит.

МУСИМО ПЯТНУВАТИ!

Не дивлячись на численні упімнення й кількакратні заклики, а то й окремий фейлетон, у „Крак. Вістях", багато громадян Кракова не звернуло досі позичених навіть перед роком, а то й перед війною, книжок у бібліотеці УОТ-„Просвіта" в Кракові.

Не беремося на тому місці давати оцінку цього факту, та ще й тепер, коли кожна нова українська бібліотека є виїмковою, загально-національною цінністю.

Подаємо до відома, що з днем 5. травня міститимемо в „Крак. Вістях" і на прилюдних місцях в українських установах Кракова „чорні листи" всіх довжників бібліотеки УОТ без огляду на будьякі персональні моменти і без огляду на всякі вияснення чи оправдання.

Ще в останнє даємо змогу всім довжникам звернути книжки **найдалі до 4. травня** в канцелярії УОТ, Краків, Адольф Гітлерпляц 12/III. п. в урядових годинах, щоденно

концесії, він довело в 1936 році врешті до договору між Великою Британією й урядом теперішнього короля Фарука.

Єгипет дістав свою незалежність під умовиною, що підпише союзний договір з

Бібліотекар УОТ у Кракові.

ОДНО РЕЧЕННЯ...

ШТОКГОЛЬМ, 30. IV. — Про хід подій на Балкані аґенція Ройтера подала у вівторок пополудні таку телеграму: „Англійці продовжують відступати з Греції"...

НОВИЙ ПРЕЗИДЕНТ ВЕНЕЦУЕЛІ

НЮ-ЙОРК, 30. IV. — Американська пресова аґенція Юнайтед Пресс повідомила зі столиці Венецуелі, Керекас, що тамошній парлямент вибрав президентом республики **ґен. Анґаріту.** Його вибрали на пять літ — це є до 1946 р. включно.

— АНҐЛІЙСЬКІ літаки скинули бомби на Голяндію та ушкодили кілька домів. Вбито одну жінку та її три дочки, зранено 3 жінки й 4 мужчин.

— ВОЄННІ СУДИ В АНҐЛІЇ. В тих околицях Англії, що підлягають ворожому наступові або були сильно збомбардовані, створили спеціяльні воєнні суди.

З українського життя

ВЕЛИКОДНІ СВЯТА У БЕРЛІНІ

Великодні свята серед української кольонії у Берліні перейшли в атмосфері великих церковних урочистостей і піднесеного, овіяного надіями, настрою. До Берліна зїхалося на наші свята, особливо на перший день, багато українців, які працюють на близькій і дальшій провінції. Помічалося це по переповнених церквах і салях, в яких відбувалися національно-культурні, святочні імпрези.

Церковні пасхальні торжества відбувалися в обох українських обрядах. Греко-католицькі в українській церкві, де урочисті Служби Божі правив апостольський адміністратор о. д-р П. Вергун, — православні в російському православному соборі при Гогенцолерндамм, де правив усі страсні й великодні Богослуження о. Білецький, берлінський православний парох. В обох святинях співали прегарно церковні хори, а великі маси вірних не могли поміститися в їхньому нутрі.

Українські громадянські організації влаштували в першому дні світлого свята традиційне великодне свячене з участю духовників обох віроісповідань, на яке прибуло багато зорганізованих членів і запрошених гостей. В рамах великодніх свят відбулося також кілька більших показових імпрез, яким належить ширша згадка:

Вечір з українською музикою

У Великий Четвер, у „Салі Бетовена", відбувся великий культурний „Вечір з українською музикою", зорганізований концертовою дирекцією Бляхе й Мей. Виступила на ньому наша солістка п. Іванна Іваницька (сопран) з німецьким фортепіяністом п. Германом Гоппе, який радо акомпаніює на різних українських, останніми часами дуже тут модних, музично-вокальних виступах. Пані Іваницька відспівала амбітно низку пісень Косенка, Степового, Нижанківського, Лисенка й Барвінського. (Прегарна пісня про дударика, Масляка!). Пан Гоппе показав відтворенням м. ін. „Імпровізації" Барвінського, що розуміє дух української композиції. Цей один з чергових виступів п-ні Іваницьої здобув для неї дальші вияви симпатії тутешньої нашої публики. На жаль, невідповідний вибір дня (Страсний Четвер), зменшив помітно зацікавлення публики самим вечором.

Концерт Хору Осташевського

У Вевикодню Неділю, увечері, в тій самій салі, виступив перед дуже чисельно зібраною святочною публикою молодий берлінський хор під орудою Василя Осташевського. Цей досить великий мужеський, добре зіспіваний хор, здобув собі уже симпатію публики й назву берлінської української хорової репрезентації. Майже всі пісні з багатої програми випали дуже добре. Управа берлінської філії УНО, яка цей концерт зорганізувала, повинна далі допомагати співакам-аматорам розвиватися й грати ролю провідного хору в Німеччині. На техніці співу помітний вплив останніх виступів хору Божика.

КТВ.

ЗАСНУВАННЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСЬКОГО КЛЮБУ В ВАРШАВІ.

В понеділок 21. ц. м., себто в другий день Великодніх свят, заходом деяких рухливіших громадян, а саме: м-ра І. Коровицького, культурно-освітнього референта при УДК., предсгавниці Жіночої Секції С. Лукасевич та представника Секції письменників і мистців м-ра Б. Ольхівського, відкрито при Зіґесштрассе (раніш Ал. Уяздовські) ч. 11, І. п., у колишній віллі американського амбасадора, Український Товариський Клюб. Заснування Клюбу, як на варшавські відносини, це неабияка подія. Призначення такого Клюбу найперше те, щоб на свому терені наблизити різні групи, чи навіть особи, які й на варшавському терені взаємно „бокують".

Відкриваючи Клюб, м-р Б. Ольхівський у довшій промові змалював значіння цієї нової станиці, особливо в теперішніх часах, коли нераз приходиться забиратися до якоїсь праці, а не знати ближче людей, та люди один на одного спогладають з-під лоба. Якщо чужинці закидали б нам брак орґанізованости, то це історично безпідставний закид. Товариські клюби є покажчиком товариської культури громадянства, вони є чинником консолідації, вони теж нераз ставали зародком і джерелом поважних суспільних рухів.

Після промови м-ра Ольхівського, присутні (яких зібралося поверх 60 осіб) у надзвичайно теплій і дружній атмосфері провели перший вечір, аж поки не прогнала їх поліційна година. Відразу зазначився поділ на аматорів гутірки, лектури часописів, бриджа і шахів. Коли б це був єдиний поділ, що ділить громадян нашої нації! На відкритті Клюбу мав співати Український Національний Хор та, на жаль, майже в останній хвилині дир. хору Вол. Божик був викликаний телеграфічно до Люблина.

Приміщення Клюбу, як на нинішні часи, прегарне. Складається з 5-ти кімнат. Перша мала кімнатка служить за буфет, наступні 4 кімнати гарно умебльовані та надзвичайно привітні. Перша, найбільша, де будуть відбуватися усі імпрези та де вже встигли розсістись на стінах портрети безсмертних українських поетів і гетьманів. Окрему кімнату мають бриджисти й шахісти, окрема кімната призначена на читальню. Стіни цієї останньої прикрашені мапами, на яких доморослі „стратеґи" можуть стежити за ходом сучасної війни.

Український Товариський Клюб у Варшаві є клітинкою варшавського УОТ. До Клюбу можуть належати лиш українці; вписове 5 зол., місячна вкладка 3 зол.

Президію Клюбу творять названі у вступі цього звіту громадяни. Українська кольонія в Варшаві може бути справді горда, що здобулася на такий осяг, якого не можуть добути інші осередки українського життя, з далеко численнішими громадами земляків-інтелігентів.

о. АНТОНІЙ ТВЕРДОХЛІБ
парох Смільника

упокоївся в Бозі 24. березня 1941 р. в 58 р. життя в Смільнику, про що з болем повідомляють Рідню і Знайомих

Дружина з донькою.

ВОРОХТА ГРУБЕШІВСЬКОГО ПОВІТУ.

Село Ворохту під Белзом, у грубешівському повіті, річка розділює на дві частині; північну, замешкалу українцями, та полудневу, майже польську. У північній частині, на горбочку, купається в блесках соняшного проміння маленька, дерев'яна церківця, біля неї, при шляху, „Домівка Просвіти", де міститься і кооператива „Злука". На правім березі, видніє висока мурована школа, посередині старенький млин.

За Польщі жило це маленьке село серед неприрадних умовин. Його насилу хотіли спольщити. Та з розпадом Польщі все змінилось. До села прийшов учитель Роман Гробельський і взявся до праці на всіх ділянках. Повстає Курінь Молоді, самоосвітній та драматичний гурток; домівка УОТ переповнена молоддю й старшими. Часто відбуваються сходини, реферати і театр. вистави.

Дня 23. III. 1941 р. відбулося Шевченківське свято заходом Української Школи і УОТ. Співав мішаний хор під орудою Ярослава Гробельського і дитячий хор під орудою п. Гробельської, реферат виголосив Роман Гробельський.

Свято випало гарно і зробило велике враження на приявних.

ОГОЛОШЕННЯ

Дрібні оголошення

Звільнений з полону Шевчук Тимко, Schwarzau, Schlachthaus, Kr. Kalisch, пошукує Василя Гаврилова з Неговець, Михайла Бабія з Довгої Войнилівської, Теодора Борхівця. 1712 1-1

Пошукую шваґра Кароля Олександра і товаришів полону з Ільвярова, п. Дубно. — Ковальчук Василь, Brieg, Bez. Breslau, Wagnerstrasse 9. 1713 1-1

везти зі собою через кордон 60.. зол., або 580 зол. і 20 марок і то вже без окремого девізового дозволу. Ці купці дістають від девізового уряду чисті невиповнені посвідки на вивіз грошей до Німеччини. При ком...

Пошукуємо друзів і знайомих із околиць Межиріччя і Стовпина, пов. Рівне. — Петро Горохович і Федір Рожок, оба в Kannawurf üb. Heldrungen, Dorfstrasse 114. 1715 1-1

Пошукую друзів і знайомих. — Абрамек Василь із Ясенова, пов. Городенка, тепер Schottgau über Kanth, Kr. Breslau. 1716 1-1

Бобрик Володимир із с. Корита, пошукує Ратька і Марченка. — Писати на адресу: Stiebritz Nr. 10, über Apolda. 1717 1-1

Пошукую М. Поповича, Д. Лаврука, Д. Гопельтяка, Д. Гаврищука і інших друзів із Княждвора, пов. Коломия. — Онуфрик Василь, — Zogkwitz über Schmölln in Thüringen. 1718 1-1

Кавалер, літ 31, із середньою освітою, на постійному становищі, пошукує в намірі одруження панни літ 24—28, зрівноваженого характеру, середньої (семинаріяльна або гімназіяльна) освіта. Зголошення слати до Адм. „Крак. Вістей" під „Щасливе майбутнє". 1720 1-1

Прошу б. моїх клієнтів з таборової обслуги, що надіслали гроші на замовлення, подати свої адреси; довжників прошу надіслати належність. — М. Корпієнко, Berlin W 50, Pragerstrasse 35/II. 1721

Пошукую Петра Рогатинського з Осовець, пов. Бучач, замешкалого останньо у Львові. — Василь Крижанівський, Wutike 48, Ost-Prignetz. 1722

Друзі з села Ляцьке, пов. Добромиль, відозвіться на адресу: Василь Шатинський, Gatersleben, Bez. Magdeburg. 1723 1-1

Друзі з села Новиці, пов. Калуш, відозвіться на адресу: Григорій Манів, Weinböhle, Gutenbergstr. 39, Kr. Meissen in/Sa. 1724 1-1

Миколайчук Яків уневажнює згублену виказку ч. 4720, видану У. Д. К. Краків. 1735 2-2

Андрій Муринець із Городка Ягайлонського пошукує брата Петра з Парижа. Рівночасно подає свою адресу друзям і знайомим: Andreas Murynec, Lebenstedt, Breiterstr. 46, Wolfenbütel über Braunschweig. 1726 1-1

Друзі й знайомі з Беремян, пов. Бучач, відозвіться на адресу: Wasyl Demianczuk in Polkau bei Rusche, Kr. Osterburg, Altmark. 1727 1-1

Друзі й знайомі з Рогізна, пов. Самбір, відгукніться на адресу: Peter Gerega bei Stakflik in Polkau, Kr. Osterburg, Altmark. 1728 1-1

Друзі й знайомі з Дібринова, пов. Рогатин, відозвіться на адресу: Dmytro Feduń bei Schulz in Polkau, Kr. Osterburg, Altmark. 1729 1-1

Друзі й знайомі з Шипарович, пов. Коломия, відозвіться на адресу: Wasyl Fedasiuk b. Hermann Kühler in Polkau, Kr. Osterburg, Altmark. 1730 1-1

Пошукую спільника до торговельного інтересу. — Потрібний вклад готівкою 800 зол. Зголошення слати до Адміністрації під „Спільник". На відповідь долучити значок за 48 сот. 1734

Пошукую Степана Горечка з Торського, пов. Перемишль. Хто мав би відомість про нього, прошу писати на адресу: Lewic Ołeksa, Oker a/Harz Galghaitstrasse 12. 1725 1-1

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., ¼ сторінки 180 зол., ⅛ сторінки 150 зол. 1/16 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.

ПЕРЕДПЛАТА „Кр. В.": Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часописи на кредит не можемо висилати. При зміні адреси треба все подавати попередну адресу.

ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Генерального Губернаторства треба посилати переказами або чеками нашого видавництва Sch A Warschau Nr. 3.812. З Німеччини чеками нашого видавництва на Postscheckkonto Berlin № 68085.
З Протекторату: чеками „Українського Видавництва" Postsparkasse Prag 78.513. — Із Словаччини чеками Tatra banka, filialka v Bratislave, Bratislava, № 5015 на р-к Ukrainske Nakladatelstvo v Krakove. — Курс 1 нім. марки 2 зол., 1 чеської кор. 0.20 зол., 1 словацької кор. 0.20 зол. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші. Звертаємо увагу: подавати чітку і докладну адресу.

За Редакцію відповідає начальний редактор М. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Райхсштрассе 34, II. Тел.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.
Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter M. Chomiak, Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Reichsstrasse 34, Fernspr. 230-39. — Druck: „Neue Zeitungsdruckerei", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher 102-79.